

PROTOKOLL

07.06.2018 nr 1.11-21/7

**„Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ seirekomisjoni
XIII istung**

Algus kell 10.30, lõpp kell 16.30

Juhatas: Marko Gorban
Protokollis: Paula Talijärv

Võtsid osa: Marko Gorban, Merle Saaliste, Toomas Kevvai, Külli Kaare, Kadi Raudsepp, Kristel Maidre, Marika Ruberg (Sigmar Suu asendaja), Olavi Seisonen (Britt-Marena Tiikmaa asendaja), Kerli Ats, Marina Kaas, Liis Palumets, Merit Mikk, Raimond Strastin, Rando Värnik, Vahur Tõnissoo (Roomet Sõrmuse asendaja), Sirje Potisepp, Rafael Milerman (Valdek Haugase asendaja).

Puudusid: Sigmar Suu (asendas Marika Ruberg), Ando Adamson, Britt-Marena Tiikmaa (asendas Olavi Seisonen), Kaja Peterson, Kalmer Visnapuu, Katrin Ruumet, Kaupo Sempelson, Liia Lust, Marku Lamp, Mikk Link, Roomet Sõrmus (asendas Vahur Tõnissoo), Valdek Haugas (asendas Rafael Milerman).

Kutsutud: Euroopa Komisjonist Maret Suuroja, Põllumajandusuuringute Keskusest Krista Kõiv ja Livi Rooma, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametist Kadri Koel ja Rando Undrus, SA Erametsakeskusest Maris Tõnuri, Maaeluministeeriumist Anneli Kimmel, Katrin Rannik, Kertu Kärk, Anne-Liisi Mändmets, Ove Pöder, Paula Talijärv.

Päevakava:

- 10.30 – 10.45 Sissejuhatus ja päevakava tutvustus
- 10.45 – 12.00 MAK 2014–2020 2017. aasta seirearuande tutvustus – Paula Talijärv
- 12.00 – 13.00 Lõunapaus
- 13.00 – 13.30 Ülevaade MAK 2014–2020 meetmete rakendamise hetkeseisust – Kadri Koel
- 13.30 – 14.00 Ülevaade MAK 2014–2020 2017. aasta teavitustegevustest – Kertu Kärk
- 14.00 – 15.00 MAK 2014–2020 4. ja 5. prioriteedi püsihindamine – Livi Rooma
- 15.00 – 15.30 Sigade heaolu toetus – Katrin Rannik
- 15.30 – 16.00 Toetuspettuste vähendamine – Rando Undrus
- 16.00 – 16.15 Ulukite esmakäitlemiskohtade väljaehitamise toetamise meede – Toomas Kevvai
- 16.00 – 16.30 ÜPP tulevik – Marko Gorban
- 16.30 Kokkuvõte

Kõik istungi materjalid on leitavad: <http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/esti-maaelu-arengukava-mak-2014-2020/seire-ja-hindamine/seirekomisjon>

1. Sissejuhatus ja päevakava tutvustus – Marko Gorban

Kuulati MAK 2014–2020 seirekomisjoni esimehe Marko Gorban sissejuhatust ja päevakava tutvustust.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Marko Gorban: Kas on ettepanekuid päevakava kohta?

Ettepanekuid ei olnud.

2. MAK 2014–2020 2017. a seirearuande tutvustus

Kuulati Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna peaspetsialisti Paula Talijärv ettekannet.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Vahur Tõnissoo: Ettekandes on välja toodud määratud summad ja väljamakstud summad. Miks on mõnes meetmes väljamakstud summa suurem kui määratud summa?

Katrin Rannik: Põhjuseid on erinevaid. Keskkonnameetmete puhul PRIA edastab andmed kahest erinevast andmebaasist ja toetuse määramise ning maksmise andmed täielikult ei kattu. Andmete erinevus võib olla seotud ka tuleviku vähendamistega, tagasinõuetega ja erinevatel aegadel tehtud andmepäringutega.

Kadri Koel: Olenevalt meetmest kajastavad 2017. aasta andmed ka erinevate taotlusvoorude andmeid.

Marko Gorban: Seirekomisjoni ülesanne on seirearuande heaks kiita. Kvoorum on koos ja seirekomisjon on otsustusvõimeline. Kas kellelgi on vastuväiteid seirearuande vastu võtmise kohta?

Vastuväiteid ei ole.

Otsustati:

2.1 Seirekomisjon kiidab heaks MAK 2014-2020 2017. aasta seirearuande.

3. Ülevaade MAK 2014–2020 meetmete rakendamise hetkeseisust – Kadri Koel

Kuulati Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti statistika ja analüüsi osakonna juhataja Kadri Koel ettekannet.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Raimond Strastin: Finantsinstrumendi eelarve on väike ja MESi laen on populaarne. Kas on plaanis vähenemiste ja loobumiste arvelt finantsinstrumendile raha juurde eraldada?

Marko Gorban: Hetkel menetluses olevas MAK muudatuspaketis lisatakse finantsinstrumendi eelarvele 2,5 milj eurot. Eesmärgiks oleme võtnud, et peale uusi taotlusvoore vaatame üle, millised on vabanemised ja mida saame eraldada finantsinstrumendi eelarvesse.

Raimond Strastin: Kas PRIA vaiete protsenti on võrreldud Euroopa Liidu teiste makseagentuuride andmetega? Kas meil on vaiete esitamise protsent suur või väike?

Kadri Koel: Taotlejate kasuks vaideotsuste osakaal kõikidest otsustest, mida PRIA teeb, jääb alla 0,5%. PRIA strateegiline eesmärk on, et see oleks alla 0,2%.

Rafael Milerman: Taotlejatel ja kogukondadel on väga raske kohtu vaietega tegeleda. Määrused või seadused võivad olla ka mitmeti tõlgendatavad. Kas vaiete lõpus teeb ministeerium analüüsi ja püüab määrust parandada?

Marko Gorban: Peale igat taotlusvoorut teeme rakendusanalüüsi, kus vaadatakse ka sektorilt tulnud tagasisidet. Meetme taotlusvoorude vahel me vajadusel muudame määrusi.

Kadri Koel: PRIA analüüsib kõiki vaieteid ja kohtulahendusi. Sellest lähtuvalt tehakse ettepanekuid Maaeluministeeriumile.

Raimond Strastin: Kui palju panustatakse menetlejate koolitusse? PRIA menetlejate kaadri voolavus on suur ja menetlejate kvaliteet on riigi lõikes väga erinev. Kui palju panustatakse ühtlustamisse ja kvaliteeti?

Kadri Koel: Sisekoolitused toimuvad enne igat taotlusvooru kõigile menetlejatele ühtemoodi. See on suur prioriteet. Kuid olukorrad on keerulised ja menetlejatele jääb erinev tõlgendamise võimalus. Tehakse ka tagasisideanalüüsi, kus saab analüüsida konkreetseid juhtumeid.

Sirje Potisepp: Mille vastu on taotlejad põhiliselt eksinud?

Kadri Koel: Meetmeid on palju ja üldiseid põhjuseid on keeruline välja tuua.

Sirje Potisepp: Paluksin näiteid.

Marko Gorban: Meede 6 on riskianalüüsi põhjal kõige suuremate riskidega. See teema on seotud ka meetme tingimustes kehtestatud nõuete rikkumistega, millest räägime pettuste teemalises ettekandes.

Kadri Koel: Meede 6 osas on probleem, et investeringuid ei suudeta alati ellu viia. Näiteks tegevuse liigi 6.3 väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse väljamaks tehakse kohe peale toetuse määramist, kuid alati ei suudeta projekti lõpetada ettenähtud aja jooksul.

Sirje Potisepp: Mind huvitab meede 4.

Marko Gorban: Lisame meetme 4 põhiasjad protokollis.

PRIA täiendus: Meede 4 osas on enamik vaideid kas nõuetele vastavuse (näiteks müügitulu nõue) või hindepunktide üle.

Vahur Tõnissoo: Otsuste vaidlustamise puhul on ka PRIA öelnud, et mõned määrused ongi mitmeti tõlgendatavad ja lõpliku selguse saamiseks tuleb minna kohtusse. Peale igat juhtumit, kus PRIA jääb kohtus kaotajaks, tuleb määruuses teha muudatus.

Kas on analüüsitud odavnemiste ja loobumiste põhjuseid ja mida saaks teha, et need oleksid väiksemad?

Kadri Koel: Meetmete lõikes odavnemisi ja loobumisi analüüsitakse. Lisame edaspidi põhjused odavnemiste ja loobumiste kohta ettekandesse.

Rafael Milerman: Positsioonid kohtus on ebavõrdsed. LEADER vabaihendustel on kohtus käimine palju keerulisem kui PRIA. Meie näeme, et probleemiks on riigihanke kohustus. Riigihanke seadus on keeruline ja kui on eksimine, siis vastavalt matriksile PRIA vähendab toetust. Sellega lükkame inimesi eemale. Kas saaks mingi instrumendi välja töötada, et pika kohtumenetluse jooksul toetada taotlejaid, kes on oma vara panti pannud?

Marko Gorban: LEADER määruuse osas kõige rohkem kaasame sektorit ja kohalikke tegevusgrupe. Riigihangete jaoks oleme viinud läbi koolitusi ja infopäevasid. Riigihangete läbiviimine on keeruline, kuid selline nõue tuleb Euroopa Liidu õigusaktidest.

Rafael Milerman: PRIA võiks nõustada ennetavalt. Kui hiljem selgub viga, siis tuleb juba rakendada karistust. Riigihanke seadus on väga keeruline ja koolitused on olnud pigem ülevaatlikud.

Marko Gorban: Võtame märkuse teadmiseks ja analüüsime, kuidas saaks täiendavalt tegeleda.

Rando Värnik: Kas vaiete osas oleks võimalik leida puhver, et ei peaks isiklikku vara panti panema? Vaiete lahendamine ja kohtus käimine võtab kaua aega ja selleks ajaks võiks anda puhvrit.

Raimond Strastin: Mõju on veel laiem, kui projektid seisavad vaiete taga.

Marko Gorban: Saame probleemist aru. Lahendus oleks see, et toetus makstakse kohe välja. Siis peame mõtlema tagasinõuetele, kui projekte ei suudeta ellu viia. Kui toetus on mittesihipäraselt kasutatud, siis on seda tehtud kellegi teise arvelt.

Rando Värnik: Võiks mõelda juhtudele, kus pakutakse puhvrit.

Vahur Tõnissoo: See on valiku küsimus, et kas riik või inimene peab rohkem tegutsema. Praegune seis peletabki LEADERist taotlejad eemale.

Rafael Milerman: Kaasamise tsentraliseerimine on probleemiks. E-PRIA ei võimalda hindamist nagu kohalik tegevusgrupp on ette näinud.

Marko Gorban: E-PRIA ülesehitus ei saa olla takistuseks kohalike tegevusgruppide tegevuse elluviimisel. Selles küsimuses teen ettepaneku e-PRIA võimalustele eraldi foorumil otsa vaadata.

Külli Kaare: Odavnemise puhul on üks näide, et teadmussiirdes infopäevad/koolitused jäävad ära või tegevuste osas läheb väljamaksmisele vähem kui planeeritud. Sellest tulenevad muutused. Samas on teada, et need rahad jäävad alles ja tõstetakse järgmiste voorude eelarvesse. Võimalus on ka paremini planeerida ja selleks on pikaajalised programmid kaasa aidanud.

Sirje Potisepp: Peame arvestama sellega, et tegemist on toetusrahaga. Ei pea õigeks, et sellel ei ole kindlaid nõudeid. Toetan PRIAt, et kui tingimusi ei suudeta täita, siis ei ole õigust toetusraha saada.

Vahur Tõnissoo: See on hea mõte, aga tuleb luua keskkond ja tingimused, kus taotlejad saavad tegutseda ja inimesed jäävad maale elama.

Sirje Potisepp: Taotlejaid on piisavalt. Ainult vaiete pärast ei jää toetused taotlemata. Enamus on meil häid näiteid.

Otsustati:

3.1 Seirekomisjon võtab info MAK 2014–2020 meetmete rakendamise hetkeseisust teadmiseks.

4. Ülevaade MAK 2014–2020 2017. aasta teavitustegevustest

Kuulati Maaeluministeeriumi avaliku suhete osakonna nõuniku Kertu Kärk ettekannet

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Marko Gorban: Teadlikkuse uuringu tulemustes on märgitud, et MAKist on teadlikud 36% vastanutest, aga toetustest 70%. Kust tuleb erinevus?

Kertu Kärk: Ilmselt teatakse, et toetust on võimalik taotleda, aga ei teatata, et tegemist on MAK toetustega.

Rando Värnik: Kes valimi kokku pani? Kas sain õigesti aru, et tundub nagu investeeringutoetusi vaja ei oleks?

Sirje Potisepp: Kuidas valim jagunes? Kuidas oli küsimuste püstitus seoses investeeringu toetustega?

Kertu Kärk: Täpsemad andmed on nähtavad uuringu aruandes. Valimi suurus oli 1031 inimest.

Link: <https://www.agri.ee/sites/default/files/content/uuringud/uuring-2018-mak-emkf-teadlikkus.pdf>

Rafael Milerman: Kui valimis on läbilõige ühiskonnast, siis arvestame, et linnainimene ei pea olema teadlik MAK toetustest. Kasulikum oleks uurida inimesi, kes elavad maapiirkonnas.

Kertu Kärk: Põhimõte on, et uuringul on juhuslik valim.

Marko Gorban: Võib edaspidi mõelda, et vastuseid eristada vastanute piirkonna järgi.

Sirje Potisepp: Kurb, et toetuseid toiduainetööstusega ei osata seostada.

Kertu Kärk: See uuring on aluseks, mille põhjal saame informatsiooni suunata.

Sirje Potisepp: Positiivne näide on koostöös Maaeluministeeriumiga korraldatud Avatud tööstuste nädal. Näeme, et teadlikkus on liikumas positiivses suunas. Meie tarbijauuringud on positiivsemad.

Rafael Milerman: Avatud talude päeval oli Lääne-Harju piirkonnas kõige populaarsem üks õlle ja siidri pruulija.

Sirje Potisepp: Avatud tööstuse nädala puhul on meie mure, et väiketootjad ei taha kaasa lüüa.

Kertu Kärk: Tööstuse nädala kuvand tundub, et on ainult suurtele tootjatele suunatud. Edaspidi saame paremini kommunikeerida.

Küllli Kaare: Võib-olla peaksime MAKist kaugemale mõtlema. Kogu ÜPP ja innovatsiooni valdkonna teadlikkus on madal. Peaksime mõtlema, et mis me veel saaksime teha. Selles osas on uuringu valimitesse oluline kaasata ka linnainimesed. Vajalik vaadata laiemat pilti, et kuhu inimesed tahaksid liikuda ja mida teha ning kas on teadlikud oma võimalustest.

Sirje Potisepp: Üks konkreetne ettepanek on, et tarneahela põhiselt võiks olla rohkem kommunikatsiooni.

Rando Värnik: Tarneahela põhiline lähenemine on väga oluline sektoritele.

Vahur Tõnissoo: Meie poolne teavituse osas on, et piimafarmi programm jätkub.

Sirje Potisepp: Tegime kommunikatsiooni piima teemadel. Ministeerium on tubli tööd teinud teavituse osas.

Krista Kõiv: Kutsun üles esitama näited maaelutoetamise kohta. Maaeluvõrgustiku eesmärk on koguda kokku 100 näidet MAK maaelutoetamise kohta. Jaanipäev on kogumise tähtajaks. Oluline on, et inimesed tahaksid olla esile tõstetud ning projektinäited oleksid inspireerivad. 18.09.2018 Kultuurikatlas on ürituse avamine.

Otsustati:

4.1 Seirekomisjon võtab info MAK 2014–2020 2017. aasta teavitustegevusest teadmiseks.

5. MAK 2014–2020 4. ja 5. prioriteedi püsihindamine

Kuulati Põllumajandusuuringute Keskuse põllumajandusseire ja uuringute osakonna juhataja Livi Rooma ettekannet.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Rando Värnik: Otsekülvi kohta on küsimus, et kuidas mõõtmisi tehakse ja kus põllud asuvad. Kas seal on vaadatud, millised on eelviljad?

Livi Rooma: Otsekülvi ja tavaharimise põllud on Kesk- ja Lõuna-Eestis. Uuringualadel ei ole üle 12 km vahet. Kõik on sarnased mullatüübid ja neid on jälgitud viimase 8 aasta jooksu ühte moodi. Ka eelvilju on jälgitud.

Rando Värnik: Kas ei ole näha, et eelviljad mõjutaks?

Livi Rooma: Pikas perspektiivis ei ole mõju näha. Mõju võib olla hetkeline. Otsekülvi on pikka aega heroiseeritud, aga tegelikult on sellel oma plussid ja miinused. Keskkonna seisukohalt on alati nii, et kui on midagi head, siis on ka halba. Ja kui tulla tagasi otsekülvi tuleku juurde Eestisse, siis 25-30 aastat tagasi räägiti, et otsekülv on hea, aga kuna Eesti mullad on isetihenevad, siis oleks tark hoida 25% maad künnipõhiselt.

Rando Värnik: Otsekülvi juures sõltub palju muudest teguritest näiteks, mida enne kasvatatakse. See on jätkusuutliku intensiivistamise teema.

Vahur Tõnissoo: Kuidas tundub, kas mulda tasub harida või rohtu kasvatada?

Livi Rooma: Sõltub sellest, mida me süüa tahame. Keskkonnakaitse seisukohast ei ole võimalik toota 0 keskkonna kahjuga. See on ühiskondlik kokkulepe, kui palju me keelame või piirame. Ühiskondlik kokkulepe sõltub sellest kui palju meil midagi vaja on.

Marko Gorban: Küsitluse põhjal KSM järel kõige agarama püsirohuma ülesrajamise sooviga on MAHEDad. See näitaja on oluliselt kõrgem kui ÜPT puhul. Kui palju mõjutab see, et seal hulgas on KSMist MAHEDasse üle läinud?

Livi Rooma: Seda analüüsi ei ole teinud. Ei oska öelda, kas see pool, kes KSMist lahkus on püsirohuma ülesrajamise sooviga. MAHEDad on võrreldes 10 aasta tagusega orienteerunud rohkem tootmisele. MAHEDatel oli 1,6 põllumaa ja püsirohuma suhe ja on loogiline, et võib veel üles harida. Võib-olla ka seotud loomade koormusega, mis MAHEDatel on vaja püsirohuma toetuse saamiseks. Agronoomilise poole pealt on see hea.

Merit Mikk: Kimalaste puhul MAHE arvukus väiksem kui KSMis. Kuidas on uuritud kimalaste transekti?

Livi Rooma: Kimalaste transekti uuritakse põldude peal nii, et üks kolmandik servas, üks kolmandik ühe kultuuri peal ja üks kolmandik teise kultuuri peal. Ei ole ise rahule jäänud,

miks tulemused niimoodi on. Oleme teinud analüüsi, et leida palju on erinevus serva efektides. Oleme otsinud ka erinevaid maastikuelemente. Ei ole leidnud statistilist põhjust, aga otsime edasi.

Otsustati:

5.1 Seirekomisjon võtab info MAK 2014–2020 4. ja 5. prioriteedi püsihindamine tulemustest teadmiseks.

6. Sigade heaolu toetus

Kuulati Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna põllumajanduskeskkonna büroo juhataja Katrin Rannik ettekannet.

Ettekandes esitletud ettepanek on planeeritud järgmisesse MAK muudatuste paketti.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Merit Mikk: Kui pooled toetuse taotlejad ei ole tegelikult nõudeid järginud ja taotlemise hetkel teadsid, et ei ole võimalik nõudeid järgida, siis kas on uuritud, mida taotlejad mõtlesid, et sellist toetust taotlesid?

Katrin Rannik: Ei oska seda öelda. Väga paljud tootjad, kelle tehnoloogia ei võimaldanud nõudeid täita, toetust taotlema ei tulnud. Need, kes tulid, kasutasid allapanuks veidi põhku või heina, kuid see ei olnud kindlasti nõude täitmiseks piisav. Allapanu nõue on toetatav nõue, seepärast toimub nõude hindamine vastavalt hindamismatriksile. Sõltuvalt sellest, milline olukord kontrolli hetkel oli, nõuet ka hinnati ja toetust vähendati.

Merit Mikk: Uue toetuse osas erilisi sisulisi nõudeid ei ole. Kuidas toetussumma hakkab olema võrreldes praeguse meetme toetusega?

Katrin Rannik: Nõuete kalkulatsioonid ei ole veel tehtud. Sõltub kuludest ja tõenäoliselt kõige suurema lisakulu toob kaasa suurem pidamispiind.

Merit Mikk: Kas on teada, kui palju hetkel sea kohta pidamispiinna suurus on?

Katrin Rannik: Neid andmeid ei ole, kuid see ei pruugi ka ühes loomakasvatusehitises olla alati sama, näiteks võib erineda voorude lõikes.

Vahur Tõnissoo: Palun võtta meetmed tarvitusele, et tulevikus ei saaks enam toetust need, kes tegelikult nõudeid ei täida. Mul on hea meel, et sigade heaolu osas on uusi ideid.

Otsustati:

6.1 Seirekomisjon võtab info sigade heaolu toetuse kohta teadmiseks. Järgmise MAK muudatuspaketiga esitab Maaeluministeerium detailsema ettepaneku.

7. Toetuspettuste vähendamine

Kuulati Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti nõuniku Rando Undrus ettekannet.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Rafael Milerman: Kas riskihindamisel on õige eeldada, et kõik taotlejad on pätid?

Rando Undrus: Väga oluline on mees pidada, et riskide olemasolu ei tähenda, et on probleemid. Soovime pakkuda sujuvamat, kiiremat menetlust suuremale hulga taotlejatele ja võimalikult varases menetluse etapis võtta kontrolli alla suuremate riskidega taotlused. Niimoodi ei veeretata võimalike probleemide avaldumist tulevikku, kui tagajärjed on valusamad ja ebameeldivamad nii taotlejale kui PRIA-le. Märksõna siin on, et mitte vaid kontrollid, vaid kogu menetlus muutub riskipõhiseks. PRIA sooviks on, et väikese riskiga ehk nn rohelises koridoris taotlejate osakaal oleks võimalikult suur ja et korrektne/aus/läbipaistev käitumine saaks ka kuidagi menetluslikult eelistatud (märkamatu kontroll, kiiremad otsused vms). See eeldab, et PRIA teab ja oskab eristada väikese riskiga nn rohelise kordori taotluseid kõrgema riskiga taotlusest ja rakendada riskidele vastavaid menetlusvõtteid.

Marko Gorban: PRIA on palju panustanud võimekusele juba taotlemise hetkel eristada pettuseid. Selle tulemusena tulemuslikkuse taotlusvooru näitel 18 taotlust võeti maha juba taotlemise hetkel ja see võimaldas toetuseid suunata ausatele taotlustele.

Rando Undrus: Oleme kaalunud võimalust, et ilma halbade tagajärgedeta anda probleemsele taotlejale võimalus taotlus tagasi võtta. Mõlemale poolele oleks see kasulik, aga peame uurima, kas see on õiguslikult võimalik.

Rafael Milerman: Kolme pakkumisega hangete pettuste välistamiseks on riigihangete keskkond hea võimalus. Aga siis oleks vajalik, et PRIA nõustaks ja aitaks riigihangete registrit kasutada.

Rando Undrus: Lisaks kontrollile tuleb leida lahendusi, kuidas mõjutada sektorit ka muude vahenditega, näiteks teavitamine, nõustajad, ühiskondlik suhtumine. PRIA analüüsi eesmärk on aru saada probleemi suuruselt.

Rafael Milerman: Täna lõppnõustamist PRIA poolt ei ole, aga oleks vaja. Näitena võib tuua EAS, kes nõustab oma taotluste puhul.

Marko Gorban: Võrdlus EASiga võrdne ei ole, kuna taotlejate arvu suurusjärk on erinev. Kui korraldatud koolitustes on puuduseid, siis tuleb edaspidi sellele rõhku panna. Täna ei saa lubada, et PRIA oleks võimekust riigihangete registri osas nõustada.

Rando Undrus: Teame, et probleeme on ka riigihangetega, aga PRIA riskianalüüsid näitavad suuremaid riske riigihankevälise ehk nn 3 hinnapakkumisega hangete osas.

Vahur Tõnissoo: Kui e-PRIA tuli, siis toimus nõustamine. On võimalik leida lahendused, kuidas teadmatust kõrvaldada ja aidata taotlejaid.

Marko Gorban: Võtame ettepanekud teadmiseks. Toetuspettuste teemadega läheme edasi. Hinnakataloogi juba oleme rakendanud. Hangetega liigume riigihangete keskkonda ja analüüsime ka ühikumaksumuste võimalusi ehituse osas.

Otsustati:

7.1 Seirekomisjon võtab info toetuspettuste vähendamise teemast teadmiseks.

8. Ulukite esmakäitlemiskohtade väljaehitamise toetamise meede

Kuulati Maaeluministeeriumi toiduohutuse ning teaduse ja arenduse asekancleri Toomas Kevvai ettekannet

Ettekandes esitletud ettepanek on planeeritud järgmisesse MAK muudatuste paketti.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Vahur Tõnissoo: Kas kulutuste osas on vajalikud ka juurdepääsutee ja elekter?

Toomas Kevvai: Hetkel ei pea vajalikuks, sest peaks tuginema olemasolevale taristule.

Merit Mikk: Oleme sama vajaduse kohta saanud sektorilt tagasisidet. Millise meetme juures uus toetus hakkaks olema?

Toomas Kevvai: Sisuliselt on tegemist käitlemisega, aga veel ei ole meedet paika pandud.

Marko Gorban: Edaspidi teavitame täpsemalt. Kui seirekomisjon leiab, et probleem on aktuaalne, siis tuleme täpsema ettepanekuga tagasi järgmise MAK muudatuspaketi juures.

Rafael Milerman: Seejuures tuleb olla kindel, et toetus läheks sihtgrupile ja kasutatakse sihtotstarbeliselt.

Toomas Kevvai: Riskide maandamiseks oleks toetus konkreetselt jahiseltsidele ja väga piiritletud abikõlbuliku nimekirjaga.

Vahur Tõnissoo: Selline toetus on hea mõte.

Rafael Milerman: Kes on ettepaneku teinud?

Toomas Kevvai: Mõte on tulnud nii jahimeeste kui ka Veterinaar- ja Toiduameti poolt.

Otsustati

8.1 Seirekomisjon võtab info ulukite esmakäitlemiskohtade väljaehitamise toetamise meetme ettepaneku kohta teadmiseks. Maaeluministeerium sai seirekomisjonilt mandaadi uue toetuse

osas töötada välja konkreetsemad ettepanekud järgmisesse MAK muudatusettepanekusse.

9. ÜPP tulevik

Kuulati Maaeluministeeriumi põllumajandus ja maaelupoliitika asekanisleri Marko Gorban ettekannet.

Küsimused, vastused, sõnavõtud:

Vahur Tõnissoo: Palun ettekannet jagada.

Marko Gorban: Saadame seirekomisjonile.

Rafael Milerman: Millised on plaanid CLLD rakendamise osas?

Marko Gorban: Maaeluministeerium toetab CLLD rakendamist, kuid rakendamine sõltub teiste ministriumite seisukohtadest. Maaeluministeerium osaleb CLLD töörühmas ja oleme valmis panustama.

Otsustati:

9.1 Seirekomisjon võtab info ÜPP tuleviku osas teadmiseks.

10. Kokkuvõte

Seirekomisjon kiitis heaks MAK 2014-2020 2017. aasta seirearuande. Ülejäänud päevakava teemad võttis seirekomisjon teadmiseks. Seirekomisjonile tutvustati MAK kahte uut toetusskeemi ettepanekut. Seirekomisjon andis mandaadi toetusskeemide edasiseks väljatöötamiseks. Järgmises MAK muudatuspaketi tutvustatakse konkreetsemaid ettepanekuid.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Põllumajandus- ja maaelupoliitika asekanisler

Seirekomisjoni esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Paula Talijärv

Protokollija

Maaelu arengu osakonna peaspetsialist

MAK 2014–2020 seirekomisjoni sekretariaat